

28.november 2019

Betydningen av ny kommunelov for lånoptak fra 1. januar 2020

Økonomibestemmelsene i ny kommunelov trer i kraft 1. januar 2020. Nedenfor følger en gjennomgang av noen sentrale endringer som har implikasjoner for behandling av nye låneopptak fra 1. januar.

Vilkår for å ta opp lån

Den nye loven viderefører dagens system der lovlige låneformål og øvrige vilkår for å ta opp lån er listet opp i loven. Det som er nytt er at det har blitt lovfestet at låneopptak som er i strid med lovens vilkår medfører at en avtale om lån ikke er gyldig.

Lovlig låneformål

Foruten formål som har hjemmel i annen lov, eksempelvis kirkeloven § 15 sjettede ledd, er følgende formål tillatt å lånefinansiere:

- § 14-14
  - o Refinansiering av eksisterende lån
- § 14-15
  - o Investeringer i varige driftsmidler som skal eies av kommunen selv
  - o Kjøp av alle aksjene i et eiendomsselskap som skal eies av kommunen selv
  - o Driftskreditt/likviditetslån
- § 14-16
  - o Tilskudd til investeringer i varige driftsmidler som eies av en annen kommune på områder hvor kommunen har et lovpålagt ansvar
  - o Tilskudd til investeringer i varige driftsmidler som eies av et selskap hvor kommunen har bestemmende innflytelse på områder hvor kommunen har et lovpålagt ansvar
  - o Innfrielse av garantiansvar
- § 14-17
  - o Lån til videre utlån, inkludert boligsosiale formål, når
    - lånet brukes til investeringer
    - låntaker ikke driver næringsvirksomhet
    - utlånet ikke innebærer vesentlig økonomisk risiko for kommunen (gjelder ikke lån til boligsosiale formål)

Vedtaksramme og hjemmel i investeringsbudsjettet

I tillegg til begrensningene på hvilke formål kommuner kan lånefinansiere, bestemmer § 14-14 annet ledd at kommuner bare kan ta opp lån innenfor rammene som kommunestyret har vedtatt. Alle tiltak som skal lånefinansieres, med unntak av driftskreditt/likviditetslån og refinansiering av eksisterende lån, må videre ha hjemmel i en bevilgning i investeringsbudsjettet.

Vesentlig finansiell risiko

§ 14-13 fjerde og femte ledd legger en generell begrensning på hvilke avtaler kommuner kan inngå. Etter bestemmelsen kan kommuner ikke inngå avtaler som innebærer vesentlig finansiell risiko. Forbudet gjelder også låneavtaler. Les mer om innholdet i begrepet vesentlig finansiell risiko her:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-46-l-20172018/id2593519/sec20?q=#kap20-7-2>. Her blir det konkret pekt på at utstrakt bruk av sertifikatlån innebærer en finansiell risiko man ikke kan se bort fra. En vurdering av finansiell risiko skal være definert i finansreglementet.

Dokumentasjonsplikt

For å gi långivere mulighet til å kontrollere at kommunen har oppfylt lovens krav, har det blitt lovfestet en dokumentasjonsplikt overfor långiver. Dette innebærer at kommunen nå får en plikt til å dokumentere overfor långiveren at:

- lånet er tatt opp til et lovlig formål;
- lånet er innenfor rammene kommunestyret har vedtatt;
- lånetiltaket har hjemmel i bevilgning i investeringsbudsjettet; og
- avtalen ikke innebærer vesentlig finansiell risiko

Anbefalinger

Lån til investeringer i varige driftsmidler jf. § 14-15 første ledd

For låneforespørsler som bare omfatter finansiering av investeringer i varige driftsmidler som skal eies av kommunen selv må vedtaket om låneopptak angi hvor mye lån som skal tas opp. Det bør i tillegg vedtas særskilt hvor mye som skal lånes opp til videreutlån gjennom startlånsordningen.

Formålet med låneopptaket må fremgå ved henvisning til aktuell hjemmel. En slik angivelse kan enten fremgå av vedtaket eller av forespørselsdokumentene.

Eksempel:

- *Furu kommune tar opp 100 millioner kroner i lån til finansiering av investeringer jf. kommunelovens § 14-15 første ledd.*
- *Furu kommune tar opp 10 millioner kroner i startlån til videreutlån*

Som dokumentasjon på at lånetiltaket har hjemmel i bevilgning i investeringsbudsjettet, må bevilgningsoversikten jf. § 5-5 i ny budsjett- og regnskapsforskrift oversendes.

Lån til øvrige låneformål

For låneforespørsler til andre formål enn finansiering av varige driftsmidler som skal eies av kommunen selv, må kommunen dokumentere at vilkårene for å ta opp lån til finansiering av formålet er oppfylt. Eksempelvis dersom låneforespørselen gjelder kjøp av alle aksjene i et eiendomsselskap, må kommunen dokumentere at eiendomsselskapet ikke har a) annen virksomhet enn å eie fast eiendom og å drifte denne, b) vesentlige forpliktelser som gjelder annet enn eiendommen, c) andre ansatte enn daglig leder jf. § 14-15 annet ledd. Det er særlig viktig at det tydelig fremgår av vedtak eller låneforespørsel hvilket formål lånet skal finansiere for slike forespørsler.

Siden oppstillingen i budsjett- og regnskapsforskriften § 5-5 ikke skiller mellom låneformål som kan lånefinansieres og andre investeringsformål, må kommunen synliggjøre hvilken del av aktuell post i oppstillingen

som skal lånefinansieres. Dette kan for eksempel gjøres ved å inkludere en ekstra kolonne i oppstillingen som angir beløpet som skal lånefinansieres.

Uavhengig bekreftelse

Som et alternativ til anbefalingene skissert ovenfor, kan kommunen legge frem en uavhengig bekreftelse fra revisor eller advokat på at lånet er tatt opp i henhold til reglene i kommuneloven §§ 14-13 og 14-14.

Refinansiering

Ny kommunelov innebærer ingen endringer for refinansiering av eksisterende lån. Dagens dokumentasjonskrav videreføres og det er tilstrekkelig at kommunen legger frem én av følgende som dokumentasjon:

- *Opprinnelig vedtak om lån*
- *Uavhengig bekreftelse på at det foreligger gyldig kommunestyrevedtak bak det opprinnelige låneopptaket*
- *Vedtak fra kommunestyret som bekrefter at lånet som skal refinansieres allerede er vedtatt av kommunestyret*
- *Kopi av den spesifiserte låneporteføljen når denne er forelagt kommunestyret som del av en løpende rapportering*